

UPOKOJENEC

Glasiło izdaja: DU Lovrenc na Pohorju

Letnik: 27

Številka: 1

Lovrenc, december 2019

UVODNIK

Drage članice in dragi člani društva upokojencev!

Za predsednico društva ste me izvolili na volilnem občnem zboru DU, 30. 3. 2008, v veselje mi je bilo prevzeti to nalogo, saj smo s podpredsednikom, blagajničarko in s tajnico vzpostavili zelo dober odnos, kar se odraža pri samem delu društva. Vendar je dvanajst let zelo dolga doba, zato bi rada funkcijo predsednika DU odstopila komu drugemu. Apeliram na vse člane, da v svojem krogu poiščete člana ali članico, ki bi prevzel ali prevzela funkcijo predsednika DU Lovrenc na Pohorju.

V času predsedovanja sem rada opravljala delo predsednice in sem bila vesela vsakega uspelega izleta, žal zadnja leta le-to ni bilo več izvedljivo zaradi premajhnega števila prijav. Vendar nam kljub težkim razmeram uspe vsako leto organizirati v mesecu avgustu sedemdnevni oddih v Izoli ter na začetku septembra naš tradicionalni društveni piknik. Vesela sem, ker ob takih priložnostih vidim vesele in zadovoljne obraze.

Zadovoljna sem ob doseženih uspehih naših sekcij (Pikapolonice, zeliščarke, kegljači), ki delujejo v okviru našega društva. Njihovim vodjem se iskreno zahvaljujem za kvalitetno vodenje.

Kot urednica časopisa Upokojenec se iskreno zahvaljujem vsem donatorjem za finančna sredstva in dopisnikom prispevkov za časopis. Vsem našim članicam in članom ter bralcem časopisa želim v letu 2020 mnogo zdravja in osebnega zadovoljstva.

*Olga Črešnar
Predsednica DU*

LETOS SO PRAZNOVALI 90. ROJSTNI DAN

- **Šafarič Cecilija**
roj. 19. 10. 1929, Gaberca 37
- **Rihtar Franc**
roj. 5. 10. 1929, Kumen 71

Počaščeni smo, da imamo v naši sredini člane, ki so letos praznovali častitljivih 90 let.

**VSEM ISKRENE ČESTITKE TER VELIKO
ZDRAVJA IN ZADOVOLJSTVA !**

NAGOVOR ŽUPANA

Spoštovane upokojenke, spoštovani upokojenci!

V veliko veselje in čast mi je, da vas lahko nagovorim na straneh vašega glasila. Leto je naokoli in pred vami je nova številka, naokoli pa je tudi prvo leto mojega županovanja. Vseskozi je bilo napeto, naporno, a hkrati uspešno. Z velikim zadovoljstvom lahko zatrdim, da se zadeve in projekti na investicijskem področju odlično zaključujejo, kot so odlični tudi naši zavodi, društva in sekcije. Potrebno je poudariti, kako dobro delujejo na svojih področjih, dvigujejo medosebne, medgeneracijske odnose ter dosegajo uspehe na najvišjih nivojih. Med temi društvi, ki z različno dolgo tradicijo lepšajo življenje naših občank in občanov, je vsekakor tudi Društvo upokojencev Lovrenc na Pohorju. V teh decembrskih dneh praznuje častitljiv 70. rojstni dan. Člani društva so že pred sedmimi desetletji spoznali, kako pomembno je druženje ljudi v jeseni življenja in kako potrebna je skrb, topla roka, nasmeh in nesebična pomoč.

Obljubil sem, da bom kot župan skrbel za starejše. Veliko dela, energije in truda vlagam skupaj s sodelavci v občinski upravi, svetniki, odborniki in nenazadnje tudi moja ožja ekipa, da bi dostojno nadaljevali delo mojih dveh predhodnikov in skrb za vaše potrebe še nadgradili.

Z mesecem decembrom pričenjamo z izvajanjem brezplačnih prevozov, ki so namenjeni prav vam. V ta namen je Občina Lovrenc na Pohorju kupila nov osebni avtomobil in skupaj z Zavodom Danica Lovrenc na Pohorju vstopila v vseslovenski projekt PROSTOFER Zavoda Zlata mreža. Prevozi so namenjeni vsem starejšim, ki ne vozite sami, nimate pomoči s strani svojcev in imate slabše možnosti uporabe javnih prevoznih sredstev. S prevozom vam omogočamo lažjo dostopnost do zdravniške oskrbe, javnih ustanov, trgovin ipd.

Kot novost bo Občina Lovrenc na Pohorju v prihajajočem letu omogočila upokojenkam in upokojencem sofinanciranje letovanja oz. počitnikovanja v sodelovanju z Rdečim križem Slovenije, ki je pripravil posebno ponudbo »Letovanje za upokojence«. Letovali boste lahko v Mladinskem počitniškem domu Frankopan Punat na otoku Krku v mesecu maju, juniju, septembru ali oktobru.

Seveda ohranjamo tradicionalno srečanje in obdaritev starejših v mesecu novembru, zagotavljamo izvajanje preventivnih socialnovarstvenih in zdravstvenih programov vse od patronažne službe, pomoči na domu, paliativne oskrbe, svetovalnih storitev, druženje v dnevnem centru za starejše, spodbujamo medgeneracijsko povezovanje, delovanje društev, kjer ste aktivni, in vam s tem zagotavljamo boljšo kvaliteto življenja v domačem kraju. Postati želimo starosti in vsem generacijam prijazna občina, zato je pomembno medsebojno sodelovanje. Z izkušnjami starejših in z znanjem ter energijo mlajših soustvarjamo boljšo prihodnost za vas, nas in naše otroke, zato si bomo tudi v prihodnje prizadevali, da prisluhnemo potrebam starejših.

Hvala vsem skupaj in vsakemu posebej! Želim vam vse dobro v prihajajočem letu 2020!

Vaš Marko Rakovnik, župan

OSNOVNA ŠOLA IN VRTEC

Spoštovani bralci

Nekateri se še morda spomnite, da sem leta 2014 v ta časopis malo povzela obnovo in rekonstrukcijo naše šole in vrtca. Naj vas samo spomnim, da začetki prenove segajo v leto 2004, najprej s prenovo stare šole, stavbe, ki je letos stara 122 let. Nadaljevali smo s prenovo montažnega dela, 2010 smo postavili novo večnamensko športno dvorano in 2014 smo obnovili in dogradili vrtec. Tokrat pa bom malo napisala, kako s prenovo nadaljujemo, kako je zadnji dve leti potekala prenova šolske kuhinje in večjega dela kleti v stari šoli, kjer smo nedavno uredili gospodinjstvo učilnico ter prenovili jedilnico.

Prenova šolske kuhinje

V začetku poletja 2018 je občina začela s prenovo šolske kuhinje. Obnova prostorov površine okoli 110 m² in zamenjava opreme je bila nujna zaradi starosti in dotrajanosti. V njej dnevno pripravimo okoli 360 malic in 320 kosil. V njej se prehranjujejo učenci osnovne šole, otroci, ki obiskujejo vrtec, zaposleni in nekaj zunanjih odjemalcev.

Sanacija kuhinje je zajemala celotno obnovo v istem tlorisnem obsegu. Odstranjeni so bili obstoječi notranji predelni zidovi in menjana celotna keramika, stropne obloge z izolacijo ter celotna tehnologija kuhinje. Postavljene so bile nove predelne montažne stene, s čimer so izboljšani pogoji za pripravo in skladiščenje živil, izboljšana organizacija priprave hrane in zmanjšanje možnosti križanja čistih in nečistih poti. Strojne in elektroinštalacije so se izvedle na novo. Plin do kuhinje se dovaja iz novega plinskega rezervoarja. Po sanaciji kuhinje je bila menjana tudi skoraj celotna kuhinjska oprema, ki je iz sodobnih INOX materialov, ki zagotavljajo daljšo obstojnost in uporabnost opreme ter njeno lažje vzdrževanje.

S prenovo kuhinje je šola dobila sodobno kuhinjo z zelo kvalitetno opremo, s čimer so se zelo izboljšali delov-

Prenovljena šolska kuhinja

ni pogoji za delo zaposlenih, izboljšal se je standard in funkcionalnost prostorov in zagotovila se je kvalitetna priprava šolske in vrtčevske prehrane. Sredstva za sanacijo kuhinje je v celoti zagotovila občina Lovrenc na Pohorju.

Šolska kuhinja v OŠ Lovrenc na Pohorju je bila zgrajena leta 1979 kot prizidek na severni strani obstoječe osnovne šole. Med prenavljanjem smo morali zaradi tega, ker

učilnice, učni proces pa je kazal, da se naši učenci zelo radi udeležujejo kuharskih in pekarskih delavnic, ki smo jih organizirali ali v času podaljšanega bivanja, počitnic ali v okviru projektov in poskusov, ki potekajo na šoli, smo se odločili, da v tem delu uredimo gospodinjstvo učilnico z vsem potrebnim, da se lahko z učenci učimo primerne kulture prehranjevanja in priprave hrane.

V času obratovanja začasne kuhinje se je pokazalo, da je potrebno prostor celostno urediti (tlake, stene, odtoke, električno napeljavo), kar bo zahtevalo kar precejšnija

Tako je izgledala začasna kuhinja in delo v njej

smo imeli v vrtcu otroke, pa tudi v šoli učence, poskrbeti za začasno kuhinjo. Uredili smo jo v desnem delu kletnih prostorov; bila je majhna in tesna. Štiri mesece v poletju 2018 smo v njej pripravili vse obroke. Seveda je bilo poskrbljeno za sanitarno in zdravstveno varnost pripravljanja hrane, izvedeni so bili vsi potrebno redni pregledi, vendar je bilo v takšnih razmerah delo težko in je bilo potrebno veliko iznajdljivosti.

Prenova kleti in ureditev gospodinjstve učilnice

A ko je začasna kuhinja prenehala delovati in se je začelo kuhati v prenovljeni kuhinji, je tam ostal neobnovljen kletni prostor, precej vlažen in neuporaben. To vsekakor ni bil primeren prostor, saj so se neposredno ob njem prehranjevali naši učenci, zato ga je bilo potrebno v najkrajšem času urediti. Ker na šoli nismo imeli gospodinjstve

Februar 2019- Začetek prenove gospodinjstve učilnice

finančna sredstva. Ker je občina v letu 2018 zaključila sanacijo kuhinje, je bilo težko pričakovati, da bo lahko takoj pristopila k prenovi kletnih prostorov. Zaradi tega sem

Oktober 2019 – Učenci že kuhajo in pečejo v okviru predmeta Lonček kuhaj

decembra 2018 naslovila prošnjo za pomoč pri prenovi na podjetje Mega Metal d.o.o, ki nas že leta velikodušno podpira pri posodabljanju in opremljanju naših didaktičnih sredstev. Neizmerno smo hvaležni, ker se je direktor takoj odzval in se je že med zimskimi počitnicami 2019 začela prenova okoli 60m² kleti: odstranitev keramike,

veliko jedilnico. Jedilnico uporabljamo od septembra tega leta, konec oktobra pa smo začeli kuhati in peči tudi v novi gospodinjstvi učilnici.

Ureditev gospodinjstvene učilnice in prostorov za praktično delo učencev je pomembna, saj se v njen lahko naši učijo

Marec 2019 – Začetek prenove jedilnice in jedilnica danes, oktobra 2019

urejanje odtokov, izvedba novega estriha, odstranitev ometov, oplask stene in stropov, priprava novih elektro in vodovodne instalacije, nove keramike, vrata.

Za potrebe pouka in obšolskih dejavnosti smo želeli urediti pet kuhinjskih blokov s potrebnimi instalacijami, kjer bi lahko učenci in učenke samostojno kuhali in se učili praktičnih del v gospodinjstvu. Nakupili bi tudi potrebno posodo in kuhinjske aparate. Za pohištvo, svetila in opremo (posodo, aparate) smo nekaj let že dajali denar na stran na šoli, v odkup smo ponudili rabljeno opremo stare kuhinje, dali nekaj prošenj za donacije ter zbirali sredstva v šolskem skladu. V času prenove se je priključila s prenovo velike jedilnice tudi naša občina in posledično smo dobili poleg gospodinjstvene učilnice tudi prenovljeno

praktičnih in vseživljenjskih znanj, ki so nujno potrebna. Upam, da jo bodo uporabljali tudi otroci iz vrtca z vzgojiteljicami. Zelo smo hvaležni podjetju Mega Metal d.o.o., občini Lovrenc na Pohorju, gospodu Dragu Dolinšku ter podjetju Asfalting d.o.o. za donacijska sredstva za prenovu in opremo. Ne smem pa pozabiti tistih, ki so srčno opravljali delo: Hišni servis Mumel, Elektro Javornik, arhitekt Sašo Uran, in seveda naših zaposlenih, predvsem kuharjev, kuhinjskih pomočnic, hišnika, čistilk, in strokovnih delavcev in učencev, ki so potrpežljivo spremljali prenovu, bili pripravljeni narediti kdaj tudi kaj drugače in tako s pozitivnim pristopom prispevali k temu, da smo desni del kleti prenovili. Ostaja pa še kurilnica in srednji del jedilnice. O tem pa kdaj v prihodnjih letih, idej in predlogov je že danes veliko. Pa, seveda, ureditev

neposredne okolice šole, parkirišča ter igrišč. In potem že opleski. Dela nikoli ne zmanjka.

Tam, kjer je volja in so ideje, tam je moč! Želim vam veliko zdravja v novem letu. Naj zaključim s slovenskim pesnikom Tonetom Pavčkom, ki nas je pri svojih 81. letih leta 2009 obiskal tudi v Lovrencu:

»Ni res, da je eno samo sonce
in da samo ono greje.
Sonc je na Zemlji in nebu,
da jih nihče ne prešteje!«

Marija Osvald Novak, ravnateljica

LISICA ZVITOREPKA

Na OŠ Lovrenc na Pohorju živi lisica, ni sicer čisto prava, ampak je maskota šolskega časopisa Zvite novice. V petek, 13. 9. 2019, sva se s sošolko Lijano udeležili snemanja oddaje Dobro jutro. Povabili so naju, da predstaviva šolski časopis, zato sva na platno slikali našo maskoto, lisico Zvitorepko. Uporabljali sva akrilne barve in slikarsko platno, zato sva se počutili kot kakšen Picasso ali Da Vinci. Najini sliki Zvitorepke sedaj visita v učilnici za slovenščino.☺ Na snemanju je bilo še nekaj drugih učencev naše šole, ki so predstavljali nekatere projekte na šoli. Bilo je zanimivo, saj se je

veliko dogajalo. Predstavljala so se razna društva, ki delujejo pri nas v Lovrencu. Bilo nama je v veselje, da

sva lahko tudi midve sodelovali pri predstavitvi naše šole.

Neli Robnik, 7. a

LJUBIM LOVRENC – Zakaj se plača priti v ta naš lep kraj?

Najbolj zanimiv kraj mi je gasilski dom, po hrvaško je to vatrogasni dom. Vatra pomeni ogenj, gasci pa so gasilci. Vendar gasilci ne gasijo samo požarov, ampak pomagajo ljudem tudi pri drugih nesrečah. Hrvaške besede poznam, saj sem letos videl velik požar na otoku Pašman. Sem ponosen prostovoljni lovrenški gasilec in z veseljem priskočim NA POMOČ. Vaje imam vsak torek od šestih do sedmih, tam se počutim zelo super, zelo gasilsko.

Jaša Prapertnik, 8. a

Lovrenc je zeleni kraj, saj ga obdajajo gozdovi. Če želite mir in tišino, vas vabim v naše prečudovite gozdove. V gozdu lahko tudi nabiraš gobe in kostanje. Pazite pa, da ne zamenjate zelene mušnice z marelo. Zelena mušnica ima drugačen bet in obroček. Če pa najdete pravo marelo, jo spohajte in ena izmed najokusnejših jedi vas bo čakala na krožniku.

Nina Pisnik, 8. a

Lovrenc je znan tudi po kulturnih znamenitostih in ena izmed teh je tudi pajštva – sušilnica sadja. Nahaja se nasproti pokopališča na prečudovitem travniku. Morda odsvetujem ogled pajštve ponoči, če vas je strah teme. Najbolj nenavadno pri pajštvi je vonj, ki nas popelje v čase, ko so v njej sušili sadje. Že od zunaj pa lahko vidimo, da je stavba precej stara, saj lahko opazimo črne sajaste stene. Pajštva je res nekaj posebnega.

Gaja Kraner, 8. a

Ladejenkovo! Marsikdo se sprašuje, kaj je to in lahko rečem, da je to en posebno zanimiv kraj. Zagotovo boste, ko boste prispeli na ta kraj, zagledali hišo, ki je stara okoli 500 let. V to hišo lahko tudi vstopite in si jo ogledate odznotraj in zagotovo boste obudili spomine iz starih časov. Hiša je postavljena na travniku in tam boste začutili mir in v pljuča zajeli pohorski zrak. Splača se vam!

Marija Goričan, 8. a

Ena izmed najlepših naravnih znamenitosti so Lovrenška jezera, do katerih lahko vsako leto s planinci odidete v okviru Jezernikovih dni. Ob jezerih lahko tudi pomalicate, kar je še posebej romantično doživetje. Med jezери so narejene pešpoti, po katerih se lahko sprehodite in uživate v lesku jezer. Na vodi plavajo prečudoviti lokvanji. V jezercih lahko vidite tudi kakšno ribo, ampak morate biti čisto tiho. Če le imate čas, se odpravite pogledat ta prečudoviti kraj. Ne bo vam žal!

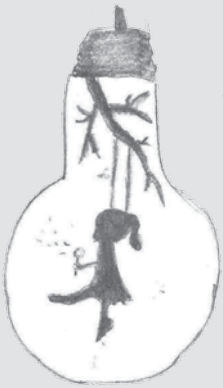
Lara Zafran, 9. a

Zraven prelepe narave pa ima Lovrenc tudi veliko kmetij. Ena izmed znanih kmetij v Lovrencu je kmetija Lipnik, kjer lahko tudi prenočite. Poleg tega pa si lahko ogledate različne vrste živali, med njimi tudi konje, ki jih lahko jahate, z družino pa se lahko peljete s kočijo po Lovrencu. Gospa Lipnik pa vas bo pogostila z domačimi dobrotami, tako da se ne rabite bati, da boste ostali lačni.

Klara Perc, 9. a

PESEM O SREČI

S smehom pride sreča,
ki je vedno hrepeneča.
Če se veliko smeješ
in dobro voljo seješ,
tudi veliko dosežeš,
tudi tisto, česar ne pričakuješ
in se zato še bolj raduješ.
Smeh je zdravilo za vse bolezni,
pomaga tudi pri bolezni.
Če smeha ni, ni ljubezni,
ni veselja, niti sreče,
je samo tema in sveče.

Nina Pisnik, 8. a

Risala je Ernesa Gumzar, 9. a

Sreča je ljubezen do neke stvari,
ki te v življenju zelo razveseli.
Sreča je za nekatere test, ki prestavljen bo
ali pa svoboda in jasno nebo.
Sreča je mogoče prijatelj ali domovina,
lahko pa sonce in njegova toplina.
Sreča je lahko v stvari ali v hrani
ali pa, da nismo na smrt bolani.

Sreča je lahko stvarna ali nevidna,
na našem obrazu je vedno razvidna.
Nekateri jo iščejo, a brez uspeha.
Do drugih pride in ostane
dokler se njihovo življenje ne neha.
Sreče je za nekatere vedno premalo,
a srečo se bo kovalo,
tudi če je malo življenja ostalo.
Človek naj ne čaka na njo,
saj sreča ob pravem času našla ga bo.
Martin Bečan, 8. a

LOVRENŠKI JUNAKI

Drugošolci so ugotovili, da je Lovrenc na Pohorju dom številnim super herojem in junakom. Preberite si, koga vse so že videli prvošolci in jih poskusite najti tudi sami.

MIŠICA – ima super očala in vidi zelo daleč, vidi, če je karkoli narobe in pomaga. Alja, Maj

STRELA – zna leteti, zaščiti Lovrenc, vsi se ga bojijo in ima veliko pripomočkov. Staš, Rene

LOVRENŠKI SUPERMOŽ – zaščiti Lovrenc, je glavni junak, je tako močan, da dvigne vse, je zelo hiter. Ima moč narave in živi na vrhu Plešiča v majhni koči. Maks, Tine

SPIDERMAN – ima super moči, saj lahko leti, spušča ogenj, pomaga ljudem in pazi na otroke. Ima rdečo obleko, modra krila za letenje in črne lase. Doma je s Činžata. Anej, Vito

ZUNA – zna leteti, vse, kar vidi, lahko dvigne z rokami, z laserskimi očmi vse vidi.

Živi v veliki koči na Činžatu. Sara, Žak

OGNJENI JUNAK – ščiti Lovrenc, da ga nihče ne napade, ima super kužka, ki leti in ima rakete. Živi v skriti jami v gori. Jernej, Tibor

PRVAK SVETA – ima čarobne oči, je velik, zna govoriti z drevesi in živalmi in pomaga vsem Lovrenčanom. Živi v zraku in nas opazuje. Matej, Jakob

LINA in SABINA – sta dve junakinji, ki rešujeta Lovrenc pred zlobneži, roparji in nepridipravi. Imata rožnate in mavrične moči, s katerimi pomagata dobrim ljudem. Alina, Gaja

STELA OGENJ – ima ognjeno-mavrično moč, s katero rešuje Lovrenc. Lovrencu grozijo vsiljivci, ki želijo planet samo zase. Lana, Ana

BOR – je super junak, ki rešuje svet pred zlobneži. Na obrazu nosi masko, ima rdeče oči, temno modre hlače in rdečo majčko. Okoli pasu ima verigo in odet je v ogrinjalo. Bor leti in ima laserske oči, s katerimi onеспособlja zlobneže. Doma je pri 100-letni lipi. Naja, Rok

Naša šola – Gaja Pisnik, 2. a

V slovenskih gorah – Jan Pisnik, 9. a

V NAŠEM KRAJU JE LEPO

Biserne reke,
zeleni gozdovi,
V takšnem kraju
so naši domovi.
Gozd se veseli,
polje se raduje,
je srečen turist,
ki k nam pripotuje.
Živel Lovrenc!
Andraž Ovčar, 7. a

Slovenija, od kod lepote tvoje?
Pozdravlja te ves svet.
Lepa je tvoja pokrajina,
mehka kot blazina.
Najlepši pa je Lovrenc,
ki ima gozdove zelene.
Naravo spoštujem,
domovino obožujem!
Grega Ahej, 7. a

V našem kraju je lepo,
tudi, ko je deževno,
se lahko zabavamo.
Najlepše v našem kraju je,
da imaš prijatelje.

S prijatelji se lahko igraš,
greš na travnik, v gozd,
z njimi skrivnosti imaš.
Za vroče poletne dni
sladoledar poskrbi.

Imamo tudi knjižnico,
ki odpelje te v deželo pravljico.

Torej, če iščeš pravi raj,
pridi v naš kraj.

Ela Kraner, 4. a

Moj in vaš kraj,
seveda za tiste, ki živite tu,
v Lovrencu.
Jaz rada ga imam,
verjetno tudi vi in vsi,
ki jih poznam.

Naš kraj je Lovrenc,
naš kraj je Pohorje.
Da pojasnim na vse strani,
da slišali me bodo vsi, tudi ti.

Naš kraj je lep, je kraj,
ki ga ne moreš menjati,
tega ne moreš niti sanjati.
Da v drugem kraju bi živel,
da drugemu bi hvalo pel.

Tina Petelin, 4. a

Nekje v Lovrenških jezerih Jezernik je živel,
pazil je na Lovrenc in lepo si je pel.
Lovrenc je kotlina,
moja lepa domovina.
Takšen je moj kraj, zelen kot prvi maj!
Maja Pisnik, Sara Sušec, Jerca Bernhard, 6. a

Lovrenc radi imamo vsi,
na Pohorju leži,
med gozdovi spi.
Lovrenc je zanimiv,
dobrih ljudi je živ.
Rok Jerman, 7. a

KAJ SE DOGAJA V NAŠEM ZAVODU?

Kot smo se vam že večkrat predstavili, smo Zavod Danica Lovrenc na Pohorju zdravstveno-socialni zavod, ki deluje predvsem na področju Občine Lovrenc na Pohorju.

Na zdravstvenem področju delujemo kot izvajalci **patronažne dejavnosti**. Izvajamo babiško zdravstveno nego, zdravstveno nego bolnika na domu po naročilu zdravnika ter preventivno zdravstveno nego in preventivni zdravstveno-socialni program Izvajanje in koordinacija paliativne oskrbe (podpora pri demenci, pomoč pri paliativni oskrbi, umirajočim, njihovim svojcem ter žalujočim), ki ga je leta 2018 poleg Občine Lovrenc na Pohorju sofinanciral tudi Evropski socialni sklad, preko MRGT in LAS Drava. Do storitev patronažne zdravstvene nege ste upravičeni vsi, ki imate urejeno osnovno zdravstveno zavarovanje, katerih storitve krije ZZZS.

Na socialnem področju izvajamo socialnovarstveno storitve: pomoč na domu, socialni servis, od letošnjega leta tudi osebno asistenco in preventivni socialno varstveni program za prevoze starejših.

Pomoč na domu je namenjena pretežno starejšim osebam, ki živijo na svojem domu, vendar se zaradi bolezni ali drugih težav, povezanih s starostjo, ne morejo več v celoti oskrbovati ali negovati sami, niti tega v zadostnem obsegu ne zmorejo njihovi svojci ali sosedje. S pomočjo na domu se nadomesti potrebo po institucionalnem varstvu ter se tako posamezniku omogoči, da lahko čim dlje ostane v domačem okolju. Uporabniku pripada do 20 ur tedensko. Storitve pomoč na domu lahko obsega naslednje vrste pomoči: pomoč pri temeljnih dnevni opravilih, gospodinjsko pomoč in pomoč pri ohranjanju socialnih stikov. Storitve delno sofinancirajo uporabniki sami, cena storitve je od avgusta 2019 dalje 3,69 € na uro v rednem delovnem času, popoldan in sobote 5,33 € na uro, v nedeljo ali praznik in dela prosti dan pa 6,42 € na uro. Preostali del po zakonu sofinancira v višini 50 % občina, lahko pa tudi več in pri nas je ta odstotek višji (78,82 %), zato je redna ura pomoči na domu za uporabnike dokaj ugodna. Tisti uporabniki, ki imajo nizke

pokojnine, so upravičeni do brezplačne pomoči na domu, oziroma doplačajo otroci, o čemer odloči na podlagi vloge za oprostitev plačila socialno-varstvene storitve Center za socialno delo Maribor, enota Ruše.

Upravičenec storitve **socialnega servisa** je vsakdo, ki zaradi invalidnosti, starosti, otrokovega rojstva, bolezni, nesreč ter v drugih primerih, ko je ta pomoč potrebna za vključitev osebe v vsakdanje življenje, naroči določeno opravilo ali več opravil in prevzame obveznost plačila storitve in kritja stroškov v zvezi z opravljeno storitvijo, kar znaša na eno uro 10,30 €. Storitve socialnega servisa obsega prinašanje pripravljenih obrokov hrane, nakup in prinašanje živil ali drugih potrebščin, priprava kurjave, nabava ozimnice, pranje in likanje perila, vzdrževanje okolice stanovanja, temeljito čiščenje in popravila v stanovanju, opremljanje, organiziranje in izvajanje različnih oblik družabništva, pedikerske storitve, storitve za nego telesa in vzdrževanje videza, nega hišnih živali, nadzor jemanja zdravil, varovanje in nadziranje stanja uporabnika prek noči. Uporabnik je vsakdo, ki naroči določen del storitve in prevzame obveznost plačila storitve in kritja stroškov v zvezi z opravljeno storitvijo, za kar se sklene na podlagi vloge tudi dogovor.

Z letošnjim letom pa izvajamo tudi **osebno asistenco**. S 1. 1. 2019 je stopil v veljavo Zakon o osebni asistenci, ki prinaša zelo veliko pomoč in podporo vsem, ki imajo status invalidne osebe in so mlajši od 65 let. Do osebne asistencije je upravičen uporabnik, ki izpolnjuje naslednje pogoje: da zaradi invalidnosti potrebuje pomoč pri opravljanju aktivnosti, vezanih na samostojno osebno in družinsko življenje, vključevanje v okolje, izobraževanje in zaposlitev; da je državljan Republike Slovenije s stalnim bivališčem v Republiki Sloveniji ali tujec, ki ima stalno prebivališče v Republiki Sloveniji; da je star od 18 do 65 let; da živi ali bi želel živeti v samostojnem ali skupnem gospodinjstvu zunaj celodnevne institucionalne oskrbe; in da potrebuje pomoč najmanj 30 ur tedensko.

Tiste invalidne osebe, ki potrebujejo na primer 24 urno pomoč in oskrbo, so upravičene do osebne asistencije tudi do 168 ur tedensko, kar pomeni, da ima lahko ta oseba

za izvajanje osebne asistencije redno zaposlene tri osebne asistente, o čemer na podlagi vloge na Centru za socialno delo odloči dvočlanska strokovna komisija na njihovem domu. Sredstva zagotavlja MDDSZ, uporabnik pa financira polovico dodatka za pomoč in postrežbo. Storitve osebne asistencije so: storitve, namenjene osebni pomoči uporabnika; storitve, namenjene pomoči v gospodinjstvu in drugih dnevnih opravilih; spremstvo; pomoč na delovnem mestu in v izobraževalnem procesu; in pomoč pri komunikaciji.

Gluhemu, slepemu ali gluhoslepemu uporabniku, ki potrebuje pomoč pri komunikaciji in spremstvu, se odobri osebna asistencija v obsegu 30 ur na mesec. Uporabnik lahko namesto osebne asistencije izbere tudi denarno nadomestilo – komunikacijski dodatek v višini dodatka za pomoč in postrežbo. O tem na podlagi vloge na Centru za socialno delo izda odločbo le-ta.

Za podrobnejše informacije smo dosegljivi na telefonski številki 051 244 049.

Občina Lovrenc na Pohorju pa je pred kratkim za namene boljše kvalitete življenja starejših kupila osebno vozilo Dacia Duster, s katerim bomo v našem zavodu skupaj s prostovoljnimi šoferji in Prostoferjem izvajali brezplačne vožnje za starejše. Upravičenci do prevoza so starejši od 69 let, ki ne vozijo sami, nimajo sorodnikov in imajo nizke mesečne dohodke, pa tudi slabše povezave z

javnimi sredstvi. Vožnje bodo omogočene z decembrom 2019. Brezplačne prevoze bo v celoti financirala Občina Lovrenc na Pohorju. Prevozi se bodo izvajali od ponedeljka do petka med 8.00 in 16.00. Za brezplačen prevoz pokličite na brezplačno telefonsko številko 080 10 10 od ponedeljka do petka med 8.00 in 18.00. Povedali boste, kdo kliče, vaš naslov, telefonsko številko ter kam in kdaj želite, da se vas odpelje. Za prevoz morate poklicati vsaj tri dni prej preden prevoz potrebujete.

Ob tej priliki se iskreno zahvaljujemo županu g. Marku Rakovniku, ker zna prisluhniti potrebam starejših, saj bo ta storitev še dodatno prispevala k dvigu kvalitete življenja starejših v Občini Lovrenc na Pohorju. Zahvaljujemo se v svojem imenu in v imenu vseh tistih, ki bodo to storitev lahko začeli koristiti. Hvala tudi vsem ostalim, ki ste sodelovali pri projektu za brezplačne prevoze starejših. Še posebej pa bi se radi zahvalili vsem prostovoljcem, ki ste pripravljene žrtvovati vaš prosti čas za prevoze starejših in jim polepšati kak dan v jeseni njihovega življenja. Brez vas prevozov ne bi mogli izvajati! Hvala vam!

V prihajajočem letu 2020 želim vsem obilo zdravja in srečnih trenutkov ter ob sebi veliko toplih in iskrenih ljudi!

Danica Hriberšek

FOTOSEKCIJA PLANINSKEGA DRUŠTVA LOVRENC NA POHORJU SKRITI POMENI V UMETNOSTI

Pri fotosekciji Planinskega društva Lovrenc na Pohorju smo v letu 2019 gostili nekaj mičnih ter aktualnih ustvarjalcev, ljubiteljskih fotografov in slikarjev iz domačega kraja in od drugod. V mesecu februarju se nam je v različnih slikarskih tehnikah predstavil sokrajan Bojan Srnko z deli, ki jih je naslovil »Od avre do rož«. S fotografsko razstavo »Portreti narave« mu je v februarju sledil Matic Lamprecht iz Puščave in prav tako so bajne fotografije že kmalu za tem zaznamovale znanega slovenskega fotografa iz Ruš Petra Zajfrida. Razstava, ki jo je poimenoval »Krajske impresije«, nas je brez enega pomisleka veličastno impresionirala! Avgustovske Jezerne dneve je počastil domačin Marjan Kasjak, ki sicer že dolgo ne biva več v Lovrencu, vendar pa so se njegova slikarska dela povsem skladala s temo tega tradicionalnega dogodka – »Od tam kjer smo doma«. Meseca oktobra nas je obiskala ljubiteljska slikarka iz Limbuša, Zdenka Volšek. »Moj svet z barvami« je predstavila z vehemen-

tnimi abstraktnimi slikarskimi deli v puring tehniki, kar je še dodatno počastilo jesenske dni, tokrat z neskončnim pridihom poletja. Za zaključek letošnjega razstavnega cikla pa gostimo Društvo upokojencev, ki nam ob koncu meseca novembra, od črno-belih do barvnih fotografij, upodablja svojo vztrajno ustvarjalnost na področju fotografije. Ob tem sem navedla zgolj predstavitev ter obrobje razstavnega bista.

Ko v današnjem času v širši družbi govorimo o umetnosti, lahko kaj hitro pridemo do vrste nesoglasij že pri samem interpretiranju, pa naj se pogovarjamo o sliki, kratki zgodbi ali pa filmu. Sploh pa ko govorimo o umetnosti, ki nastaja danes. Podoba ima v vseh obdobjih in civilizacijah mnogotere funkcije, kakšno pa ima danes? In kakšno funkcijo imajo potem tudi druge oblike umetnosti? Že v prejšnjem stoletju je življenjski slog potisnil umetnost v sfero družbi nerazumljivega in abstraktnega, kljub temu, da je umetnost najpogosteje priča prav o konkretnih stva-

reh, ki se dogajajo tukaj in zdaj. Glede na to, da so si ustvarjalci, ki razstavljajo v našem prireditvenem centru zelo različni, je najboljša rešitev ta, da se na otvoritvi usedemo za »okroglo mizo« in skušamo razbiti nekatere stereotipe, ki mnogokrat umetnost predstavljajo kot nedostopno in nerazumljivo. Z gosti skušamo med drugim ugotoviti, ali je umetnost res tako nerazumljiva, kot je na »videz videna«, zakaj se kot taka kaže in kako premostiti nastale nejasnosti. Seveda pa je dialog odvisen tudi od avtorja samega, glede na to kaj in kako ustvarja, od širine njegovega likovnega znanja, od njegovih izkušenj ipd. Bistvo neke razstave se začuti predvsem ob njenem ustvarjalcu. Pri pogovoru nekateri tudi povedo, da po nekajletnem

ustvarjanju uspejo razumeti, da je smisel njihovega dela v tem, da pripomorejo k temu, da svoje delo razodenejo v pravi luči in ga drugim približajo. Človeška domišljija je namreč najbolj čaroben in mamljiv svet, še posebej za umetnike!

A kako razstavo razumeti, ko pa ob nas ni vedno avtorja? Ob tem si lahko velikokrat pomagamo z ikonografijo. To je umetnostnozgodovinska metoda, s katero raziskujemo vsebino umetniških del. Z njeno pomočjo odkrivamo pomen likovnih stvaritev, analiziramo različne vsebinske vidike in ravni, razbiramo morebitna skrita sporočila, razlagamo simbole, poosebitve, alegorije itd. Povedano drugače: ikonografija poskuša odgovoriti na vprašanja »kaj je vsebina likovnega dela, kakšno je njegovo sporočilo in kako ga pravilno razumeti«. Zanimanje za ikonografijo je razumljivo, saj v umetniških delih ne iščemo samo estetskega užitka, ki ga dajejo barve in oblike, ampak si želimo spoznati tudi vsebino. Pogled na cvetlično tihožitje je nedvomno velik estetski užitek, če pa vemo, kaj nam je želel umetnik sporočiti, pa je stvar še veliko bolj privlačna.

Dejavniki, ki vplivajo na razvoj simbolnih pomenov, so raznovrstni in jih je v nekaj stavkih težko predstaviti.

Morda lahko del ponazorim s primerom. Številni simbolni pomeni izvirajo iz antičnih legend. Spomnimo se samo narciso, ki je dobila ime in enega od pomenov po Narcisu, tragično zaljubljenem v lastno podobo, ali hijacinte, ki je zrasla iz krvi nesrečnega Hiakinta in je zato simbol ljubezenske bolečine. V krščanski ikonografiji je večina cvetlic povezanih z Marijo: bela lilija postane simbol njene brezmadežnosti, rdeča vrtnica podoba nesebične ljubezni, perunika, ki ima liste oblikovane kot rezila, simbol Marijine bolečine – njeni listi so meči, ki ji prebadajo srce ...

Tudi številke imajo v umetnosti svoje mesto, oziroma simboliko. Število trinajst je dokaz za to, da je vraževernost danes še zelo živa. Res je, da je trinajstica že v antiiki veljala za število, ki prinaša nesrečo, izgubo ali smrt. Vendar je treba takoj dodati, da lahko isto število pomeni tudi srečo, prerod in odrešenje. V krščanski ikonografiji takšne vsebine izhajajo iz enačbe $10 + 3 = 13$, v kateri desetica pomeni deset božjih zapovedi, trojka pa Sveto trojico. Upoštevanje desetih zapovedi in vera v Sveto trojico sta po nauku srednjeveških učenjakov zanesljiva pot v odrešenje in večno srečo. Števila imajo več različnih, neredko celo diametralno nasprotnih pomenov in tudi v svetu simbolike je vsako število po svoje »usodno«.

Podobno je pri živalski simboliki. Za primer dajem jelena, ki je ena najbolj čislanih živalskih podob v vsej evropski umetnosti, mojstrovina, ki razkriva izostren posluš za simbolno naravo te živali. Beli jelen namreč simbolizira dostojanstvo, plemenitost, naravno čistost, viteškost, zvestobo in vdanost v ljubezni – stvari, o katerih danes le redko slišimo. Prav to primerjavo lahko imamo v mislih, kadar na fotografijah avtorjev iz našega kraja vidimo jelene. To je pogosta tema tistih, ki radi fotografirajo krajinski svet, predvsem gozd.

S pojmom ikonografija lahko zaznamujemo tudi sklop vizualne predstavitve določene osebe, dežele, zgodovinskega dogajanja, socialnega gibanja ipd. Vzemimo primer »ikonografije Aleksandra Velikega« ali »Josipa Broza Tita, »rimske imperialne zgodovine« ali »zgodovine stalinistične Rusije«, »zgodovine nemškega nacizma« ali »zgodovine slovenskega narodnoosvobodilnega boja«, »zgodovine industrijske revolucije« ali »zgodovine ženskih gibanj« v različnih deželah Evrope. Beseda ikonografija lahko označuje tudi celoto temeljnih vizualnih in vsebinskih potez v opusu posameznega umetnika, umetniškega kroga ali šole, kulturne regije ali zgodovinskega obdobja. Tako nemalokrat uporabljamo izraze, kot so npr. »ikonografija barv pri Rihardu Jakopiču«, »ikonografija preraphaelitov«, govorimo o »ikonografiji barbizonske šole« ali o »ikonografiji pop arta«, pa seveda o »ikonografiji starokrščanske umetnosti« ali o »ikonografiji baroka«.

Seveda ne gre pozabiti, da je bolj ali manj vsaka vsebina likovnega dela pogojena s filozofskimi, sociološkimi, literarnimi, religioznimi in drugimi kulturnozgodovinskimi okoliščinami. »Ikonografije« v pomenu vsebine so zatoj tako številne, da jih na tem mestu ni mogoče naštet. Smiselno pa je poznati nekaj osnovnih razdelitev in preglednih sistematizacij, ki olajšujejo pregled nad vsebinami likovnih upodobitev. Ob tem pa želim še posebej poudariti, da je razumevanje umetniškega dela mnogokrat izreden privilegij in če ga razumemo vsaj malo, nam ponuja še razkošnejše ter veličastnejše užitke.

Pa vendar, kako razumeti ali sprejeti umetnost današnjega časa? Prav v 21. stoletju so v umetnosti vsebine marsikdaj težko dojemljive, predvsem kadar gre za abstraktna likovna dela. Živimo v stoletju, ki je po mnenju nekaterih mislecev do sedaj najbolj malodušno v človekovi zgodovini. Stoletje, ki je hotelo vse prevrednotiti, pa ni prišlo dlje kot do tega, da je vse razvrednotilo. Tudi v umetnosti. Pa naj gre za moderne predstavitve starega ali pa za spremenjene citate ali popačenja – vsi poskusi

slej ko prej izgubljajo svoj draž. V svoji dezorientaciji ustvarjalci (v imenu svobode) proglašajo samovoljo za novo kvaliteto – ki pa je na žalost več ni. Likovni jezik namenoma postaja bolj zapleten in nejasen, misli težko ulovljive in vse to pomaga ustvarjati le vtis »nečesa«. A to kar uspemo v teh delih prepoznati pa je le simbolika puščobnega duha časa.

Veseli me, da veliko ustvarjalcev na otvoritvah, ki jih prirejamo pri fotosekciji pove, da jih vodi predvsem močna želja po izražanju, po domišljenosti lastnega izraza, ki ga lahko prepoznamo. To je tisto o čemer tolikokrat spregovorimo obiskovalcem – o ustvarjanju, o vzgledih, o inspiraciji pa tudi o skritih pomenih v umetnosti.

PRISRČNO VABLJENI NA NAŠE RAZSTAVE TUDI V NASLEDNJEM LETU 2020!

Mojca Polona Vaupotič, univ. dipl. umetnostna zgodovinarka in likovna kritičarka

PETRUSOV HANZA

Občasno obiščem moje drage pokojne na lovrenškem pokopališču. Navadno stopim tudi do groba mojih dveh sestričen, ki skupaj s svojimi počivata v desnem kotu pokopališča. Tam blizu se mi vselej ustavi korak. Groba ni več, a v spominu oživi lik zanimivega posebneža, ki je prijetno obogatil vtise moje mladosti. Bil je srednje visok, čokat možak, slabo oblečen in obut, z nahrbtnikom na ramenih in nekoliko počasne hoje. Glavo mu je pokrival star pošvedran klobuk, izpod katerega so silili temni lasje s srebrnimi nitmi vmes in taki so bili tudi brki, ki so se ob koncih ust družili z brado. Izpod gostih obrvi pa so gledale živahne rjave oči in ves ta kosmat obraz je prav zaradi teh prijaznih oči in dvignjenih ustničnih kotov izdajal srečnega in zadovoljnega človeka.

Kadarkoli sem ga srečala na poti, mi je vselej deloval nekoliko pravljичno, kot prijazen gozdni mož, ki je na pozdrav z bučnim smehom pospremil svoje besede: »No, pa sva se srečala.« Nato je po svoji presoji še dodal, da grem v šolo ali domov. Nekoliko drugače se Hanzeja spominjam, ko je prihajal k nam dva do trikrat mesečno, pozimi pa le takrat, ko ni bilo veliko snega. Ravnal se je po soncu in prišel kmalu po sončnem vzhodu in odhajal uro pred mrakom. V nahrbtniku je nosil v žakljevino zavito sekuro, ki ji je toporišče molelo čez njegovo glavo, lokarico pa na rami. Medtem ko je pripravil šrognl in prvo deblo nanj, ga je mama že povabila zajtrk. Vselej

se je razveselil zajetnega kupa žgancev in bele knajpove kave. Vedno je želel sedeti sam pri stranski mizi, ki je bila pod sklednikom, češ da je navajen jesti sam. Na klop ob sebi je položil klobuk, se zadovoljno nasmejal, počasi zajemal jed in tresel novice in svoje dogodivščine in se ob tem bučno smejal. Tudi pri kosilu je vselej kaj povedal. Bili so drobni utrinki zadovoljstva, ki jih je obarval z bučnim smehom. »Gobe sem nabral, cel koš jih je bil. Ha, ha, jih že sušim.« Drugič pa je povedal, da se je mastil s polhom, ki ga je zvalil v panj na hruško. Jeseni se je veselil kostanjev, ki si jih je skuhal kar vsak dan. Vselej je poročal tudi o svojih romanjih k Antonu in v Puščavo. »Jaz grem k prvi meši, se ne silim med gospodo, ki bolj dolgo spi. Ha, ha. Ko pa oni modlijo, pa rad podremam v kaki senci tam blizu.« Nekoč je povedal, kako ga je bilo med vojno strah nemškega vojaka, bal se je, da ga bodo spravili v črn avto, ker je pač revež. Izvlekel je rožni venec, ker je zvonilo poldne, da bi se priporočil bogu in mrmral. »Halt,« je zaklical vojak. Hanza pa: »Pisl lajtn, pisl betn, nicht petln.« Vojak se je zasmejal in mu dovolil oditi. »Ha, ha, za nohte mi je šlo.«

Ko je brusil žago ali sekuro, sva midva s Teotom odmetavala drva in pogosto se je nama široko nasmehnil in dejal, da ima take pridne otroke rad.

Takoj po vojni, ko je bilo res težko za obleko, je stric

Tone, ki se je nekoliko zredil, prinesel lepo obleko in nekaj svojih hlač, ki pa so bile tudi mojemu očetu, ki je bil precej večji, prekratke. Podaril jih je Hanzeju, ki so mu po velikosti ustrezale. Ko sta se moška čez nekaj dni na trgu srečala, je imel Hanza veliko zaplato vzdolž sredine hrbta prišito z dolgimi vbodi. Ljudem na trgu je razlagal: »Njegov brat Tone mi je dal suknjo, pa je bolj suh.« Očetu pa je pozneje zatrdil: »Moral sem jo zaflikat, ker je pa preveč lepa, pa bi mi ljudje ničesar več ne dali.«

Oče mu je vselej dal za žaganje drv nekaj dinarjev, ki jih je Hanza hvaležno sprejel, da bo spet za petrolej, sol in vžigalice. Mama pa mu je ob odhodu dala večji kos kruha za zajtrk, jabolka in kakšno glavo zelja. Pred božičem je vselej dobil velik kos sadnega kruha, pečenico in kašnico ter lonček ocvirkove masti po kolinah. Široko se je zasmejal in zadovoljno spravil vse v nahrbtnik. Nekoč je ob lončku ocvirkove masti zadovoljno vzkliknil: »Vjutri si bom za froštik pogrel dve žlici in spil. To mi paše, ko pa je bolj mastno ko špeh se mi pa godi«. Privoščili smo mu, a kaj je tisto bolj mastno pa še danes ne vem.

Seveda mi je bilo prijetno, ko je s smehom, z zado-

voljstvom in s pretkanostjo buril mojo domišljijo, a med nama je bila trdnejša vez. Starši so mi povedali, da mi je Hanza, ko sem se komajda postavila na noge nekega jutra iz vreče stresel majhnega črnega psička, črnega nemškega špica. »Puži sem to črno žvat prneso,« in še rekel: »Cigo naj bo.« Seveda je bil o tem dogovorjen s starši, a Cigo je bil resnično najbolj moj. Že prav majhnega sem ga smela grabiti za lepo črno dlako, mu kasneje metati storže, ki jih je prinašal, več let mi je na paši zavračal ovce. »Cigo puci, puci ovco.« Ko sem odhajala v šolo, me je spremil do roba jase in me pričakal, ko sem prišla iz šole. Odrasla sem že, ko je v svojem devetnajstem letu poginil. Hanza ga je vsakič, ko je prišel, božal in mu govoril, da je vesel, ker mu nič ne manjka.

Bila sem že mnogo let od doma, ko so mi domači sporočili, da je po prometni nesreči klonil tudi Hanza. Bil je reven, večkrat umazan in raztrgan, a še vedno mi v spominu blesti kot svetel lik zadovoljnega, radoživega, skromnega, šegavega in dobrotljivega človeka, ki je znal osrečiti tudi druge ljudi.

Rozika Močnik

BREZ TA STAR'GA MLAD NE ZRASTE.

... je moto prostovoljcev iz OŠ Lovrenc na Pohorju in mene – mentorice. Zato že od leta 2006 sodelujemo pri projektu Sadeži družbe in z njim rušimo stereotipe o starosti in ponujamo mladim koristnejše preživljanje prostega časa. Za starejše izdelamo darilca in jih ob njihovih obletnicah obiščemo na domu ter jih razveselimo z njimi.

Postali smo tudi Simbioza šola. To pomeni, da vsako leto organiziramo teden gibanja z babicami in dedki v šoli in v vrtcu, prav tako pa vsako leto omogočimo brezplačno računalniško usposabljanje za starejše. Učijo jih učenci – prostovoljci. Cel teden po dve popoldanski uri.

V vrtcu otroci vsake skupine obiščejo vsaj enkrat na leto starostnike iz Zavoda Zavetje. V Prireditvenem centru jim kaj zapojejo, zaplešejo, se z njimi »pocartlajo« in predvsem posladkajo s piškoti, ki jih v vrtcu bolj redko delimo. Konec šolskega leta se nam starostniki pridružijo v vrtcu, kjer jim pripravimo kulturni program, pogostitev in jih popeljemo po igralnicah vrtca.

Učenci pa se s starostniki srečujejo tudi, ko priskočijo na pomoč pri deljenju prehranskih paketov ali druge pomoči v prostorih Rdečega križa. Tudi to je del življenja. Ne lep in ne vesel, a na žalost vseprisoten. In mogoče bo ta del našega sodelovanja kdaj pripomogel k temu, da bo naša družba drugače naravnana. Da se bo cenila in uporabljala modrost starejših generacij, da bo poskrbljeno za lažje bivanje v starosti in bo naše sobivanje obojestransko spoštljivo.

Leto za letom se v prostovoljski krožek na Osnovni šoli Lovrenc na Pohorju vpiše okoli 20 učencev od 3. do 9. razreda, ki vsak teden z novim žarom iščejo ideje, kujejo načrte in uresničujejo zamisli, kako polepšati naš svet. In tudi zato upanje ostaja ...

*Nana Ladinek,
mentorica prostovoljcev na OŠ Lovrenc na Pohorju in
predsednica KO RK Lovrenc na Pohorju*

CELOSTNA REHABILITACIJA BOLNIKOV S KRVNIMI RAKI

V torek, 4. junija 2019, je v UKC Maribor potekala novinarska konferenca »Bolniki s krvnimi raki dobili priložnost rehabilitacije v Mariboru«, na kateri so sodelujoči predstavili program celostne rehabilitacije bolnikov s krvnimi raki v UKC Maribor.

O programu so spregovorili Zlatko Roškar, predstojnik Oddelka za hematologijo in hematološko onkologijo UKC Maribor, Mirjam Koler Huzjak, klinična dietetičarka v UKC Maribor, Boštjan Mlaker, fizioterapevt na Inštitutu za fizikalno in rehabilitacijsko medicino UKC Maribor, Kristina Modic, izvršna direktorica Slovenskega združenja bolnikov z limfomom in levkemijo, L&L, Brina Žagar, koordinatorica programa rehabilitacije iz Slovenskega združenja bolnikov z limfomom in levkemijo, L&L, Sanja Roškar, psihologinja v programu rehabilitacije in Marianne Virag Kelenc, bivša bolnica z limfomom, ki je uspešno zaključila 6-mesečni program rehabilitacije.

Bolniki s krvnimi raki se soočajo z napornim zdravljenjem, zato potrebujejo celostno rehabilitacijo, ki jih podpre in vrne nazaj v življenje. Slovensko združenje bolnikov z limfomom in levkemijo, L&L, je v partnerstvu z Združenjem hematologov Slovenije in v sodelovanju s hematologom Zlatkom Roškarjem, predstojnikom Oddelka za hematologijo in hematološko onkologijo UKC Maribor, ter strokovnjaki za rehabilitacijo iz UKC Maribor aprila letos uspelo razširiti program rehabilitacije za bolnike s krvnimi raki tudi v Mariboru. Doslej se je program, ki ga sestavljajo fizikalni, prehranski in psihosocialni modul, izvajal le v Ljubljani, zdaj pa so tudi štajerski bolniki dobili priložnost, da ob strokovno vodeni rehabilitaciji lažje in hitreje okrevaajo, pomembno prispevajo k uspehu zdravljenja in se popolnoma vrnejo nazaj

Z VAŠO POMOČJO NAZAJ V ŽIVLJENJE

Vaša donacija rešuje življenja!

Podprite pilotni rehabilitacijski program za bolnike s krvnimi raki in s tem tlakujte pot za uvedbo programa v redno zdravstveno oskrbo.

Pomagajte jim #nazajvživljenje. Več na nazajvziviljenje.si

Sredstva lahko donirate tudi preko TRR: Slovensko združenje bolnikov za limfomom in levkemijo, L&L, Povsetova 37, 1000 Ljubljana, SI56 0205 6025 6928 596 (NLB d.d.) koda namena: CHAR, namen: Donacija za rehabilitacijo, sklic: SIOO 2018

 Skupaj na poti do zdravja

Pošljite ZDRAV5 na 1919 donirajte 5 € za program

SLOVENSKO ZDRUŽENJE BOLNIKOV Z LIMFOMOM IN LEVKEMIJAM

Višjeje sporočilo SMS s ključno besedo ZDRAV5 na številko 1919 in prispevali boste 5 EUR za program celostne rehabilitacije odraslih s krvnimi raki. Prispevajo lahko uporabniki mobilnih telefonov Telekom Slovenije, AL Telemach in T-2. Prebrala in pogoji za sodelovanje pri storitvi SMS-donacija so objavljeni na spletni strani www.nazajvziviljenje.si

Pilotni program celostne rehabilitacije Skopaj na poti do zdravja sofinancira:

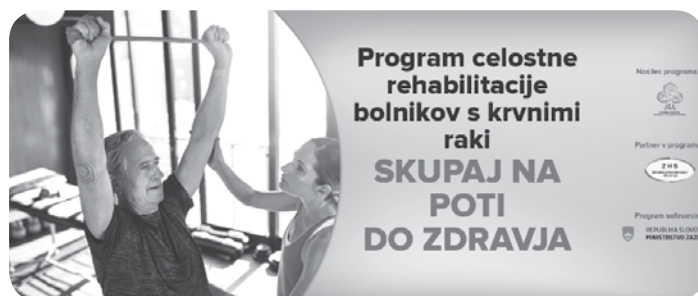
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

v življenje ter v delovno okolje. Pilotni program, ki je poleg podporne terapije tudi pomembna preventiva za življenje po bolezni, sofinancirajo Ministrstvo za zdravje in podjetja ter posamezniki z donacijami preko SMS-ov in donacijami na TRR združenja. Združenje bolnikov zato lepo vabi širšo slovensko javnost, da z donacijo preko poslanega SMS-a na 1919 in besedilom ZDRAV5 podpre delovanje programa in pomaga tlakovati pot za njegovo širitev tudi v druge regije po Sloveniji.

Program celostne rehabilitacije »Skupaj na poti do zdravja« je namenjen bolnikom z limfomom, disseminiranim plazmocitomom, levkemijo, MDS in drugimi krvnimi raki v času aktivnega zdravljenja in še šest mesecev po zaključenem zdravljenju bolnikom, ki so na vzdrževalnem zdravljenju ter bolnikom po zdravljenju s presaditvijo krvotvornih matičnih celic.

Program sestavljajo trije moduli in različne dodatne oblike svetovanja:

- Fizikalni in gibalni modul: meritve telesnih zmogljivosti, uvrstitev bolnika v ustrezno vadbeno skupino, redna tedenska telesna vadba s fizioterapevtom ali kineziologom (odvisno od stanja in telesnih zmogljivosti bolnika).
- Prehranski modul: ocena prehranskega stanja z meritvami in pogovorom, priprava individualnega prehranskega načrta, redno spremljanje stanja in informiranje s strani kliničnega dietetika.
- Psihosocialni modul: mesečne skupinske delavnice s psihologinjo ter po potrebi tudi individualna psiho-

loška pomoč.

- Posvetovalnice s strokovnjaki: mesečne posvetovalnice s strokovnjaki s področja rehabilitacije, hematologije in onkologije na temo prehrane, gibanja, psihosocialnega stanja in obvladovanja različnih zdravstvenih težav, ki jih prinaša naporno zdravljenje in okrevanje.
- Individualno svetovanje zdravstvenih strokovnjakov in predstavnikov Združenja L&L: bolniku omogo-

čamo individualno pomoč strokovnjakov, kadar jo potrebuje.

Več o vsebini programa in strokovnjakih, ki sodelujejo, ter izkušnjah iz programa najdete na spletni strani projekta www.nazajvzivljenje.si.

*Kristina Modic, Samo Turk
foto: UKC MB in Kristina Modic*

OBISK PREDSTAVNIKOV ŠVICARSKE KONFEDERACIJE

V torek, 21. maja 2019, smo v UKC Maribor gostili predsednico Nacionalnega sveta Švicarske konfederacije, veleposlanika Švice v RS, predsednika DZ RS in druge visoke goste, ki smo jih sprejeli na Oddelku za onkologijo. Uvodnemu pogovoru za okroglo mizo je sledil skupni ogled Oddelka za onkologijo, med drugim tudi linearnih pospeševalnikov v Enoti za radioterapijo, ki sta bila nabavljena s Švicarskim prispevkom. Gostje so se spoznali in pogovorili z zdravstvenim in tehničnim osebjem oddelka.

Njena ekscelenca, gospa Marina Carobbio Guscetti, predsednica Nacionalnega sveta Švicarske konfederacije: »Za nas je bilo zelo pomembno, da smo obiskali Slovenijo v teh treh dneh, še posebej Oddelek za onkologijo UKC Maribor, ki smo mu v preteklosti pomagali s Švicarskim prispevkom. Izjemno sem zadovoljna, ko vidim, kako dobro delajo zdravniki na oddelku in kako strokovno je delo organizirano in izvedeno. Želim si, da bi se naše sodelovanje nadaljevalo tudi v prihodnje.«

Mag. Dejan Židan, predsednik DZ RS: »Veseli sem, da je na obisku v Sloveniji predsednica Nacionalnega sveta Švicarske konfederacije. Navsezadnje tovrstni predsedniki zelo poredko obišejo tuje države. Obisk je zelo intenziven, precej se pogovarjamo tudi o Mariboru. Treba je povedati, da je sodelovanje med Švicijo in Slovenijo izrazito intenzivno; tako smo denimo lani v gospodarskem sodelovanju presegle 2 milijardi evrov, kar je zelo veliko število. Švicija preko svojega kohezijskega fonda nudi podporo tudi nekaterim drugim projektom v Sloveniji. Omeniti velja predvsem projekt pomoči pri izgradnji Od-

delka za onkologijo. Na tem mestu lahko izrečem veliko spoštovanje predstojnici oddelka Maji Ravnik in seveda vodstvu bolnišnice; od leta 2016 do danes so namreč napravili skoraj čudež. Na mariborski onkologiji dela že več kot 60 ljudi, imajo smelega načrta tudi za prihodnost in kar posebej cenim, je tudi to, da se ne zanašajo le na slovensko znanje, ampak dodatna znanja, ki jih potrebujemo v Sloveniji, pridobivajo tudi v tujini. Z gosti se pogovarjamo, da bo sodelovanje s švicarsko onkologijo teklo tudi v prihodnje, od česar pa nima koristi le Maribor in Štajerska, temveč celotna Slovenija. Koraki, ki jih na tem področju dela UKC Maribor, so pravi.«

Prof. dr. Vojko Flis, direktor UKC Maribor: »Švicarska konfederacija je pomembno prispevala k nastanku Oddelka za onkologijo, za katerega si želimo, da bi se razvil v onkološki inštitut. Ta prispevek je izjemno pripomogel

k temu, da je zdravljenje za onkološke bolnike SV Slovenije postalo bolj prijazno, saj se jim ni več treba voziti v Ljubljano, kar je za bolnike predstavljalo precejšnje obremenitev. Oddelek še ne dela s polno obremenitvijo; čakamo namreč nove specializante, potrebne bodo nove zaposlitve, kar bomo počasi tudi uresničili. V prihodnje si želimo, da bi se sedanji onkološki oddelek dogradil in s tem bolnikom omogočili zdravljenje celotnega razpona rakavih bolezni.«

Maja Ravnik, predstojnica Oddelka za onkologijo: »Aprila smo pridobili tri nove specialiste radioterapije, ob koncu maja pričakujemo še četrto specialistko. Kader

bomo povečali tudi na ostalih enotah, saj pričakujemo štiri specialiste internistične onkologije. Do septembra bi morale biti uresničene zaposlitve vseh osmih specialistov zdravnikov internistične onkologije in radioterapije. Trenutno smo tudi v postopku izbire treh novih inženirjev. Kaže, da bi lahko bila letošnja jesen tista, ko bi lahko z obremenitvami začeli tudi v popoldanski izmeni, zagotovo pa v začetku leta 2020. Trenutno že vsak mesec stopnjujemo obremenitve.«

Samo Turk

Foto: Rebeka Gerlič

UVEDBA TRIAŽE V AMBULANTI ZA INTERNISTIČNO NUJNO POMOČ

Število obravnavanih pacientov v ambulanti za Internistično nujno pomoč (INP) že nekaj let presega zmogljivosti sprotne obravnave vseh pomoči potrebnih. Dodatno se na INP srečujemo z vedno bolj kompleksnimi bolniki, pri katerih je potrebna razširjena diagnostika, zdravljenje in opazovanje. Čakalne dobe pred začetkom obravnave so pogosto nesprejemljivo dolge, zato je bilo treba vrstni red obravnave pacientov določiti s pomočjo triaže, pri kateri kriterij za vrstni red obravnave nista niti diagnoza niti čas prihoda, temveč izključno ogroženost ali potencialna ogroženost pacienta. Za zagotovitev pravočasne in varne oskrbe pacientov smo na INP uvedli Manchestrski triažni sistem, s katerim določamo klinično prioriteto oskrbe in s tem zagotavljamo večjo varnost pacienta. Glede na število obravnav pacientov ter pričakovane bolezni, ki jih obravnavamo, je bila uvedba triažnega sistema nujna. Potrebo po sistematični triaži smo utemeljili glede na število obravnavanih bolnikov (okrog 18000/leto), glede na naravo bolezni, ki jih obravnavamo (akutni koronarni sindrom, bolečina v prsih, krvavitev iz prebavil, bolečina v trebuhu in ostala internistična urgentna stanja) in glede na število bolnikov, ki jih iz te ambulante sprejmemo na enoto za intenzivno medicino, na polintenzivne oddelke in na kontinuiran nadzor EKG (okoli 6–8 na dan). Tudi informacijski sistem, ki smo ga uporabljali, ni bil prilagojen delu v urgentni ambulanti. Bolniki so bili prikazani po vrstnem redu prihoda na INP, ni bilo pregleda nad stanjem ogroženosti, nad naročenimi in opravljenimi laboratorijskimi ter slikovnimi preiskavami. Prav tako informacijski sistem ni omogočal ločevanja med bolniki, pri katerih se je obravnava že začela, in tistimi, ki so še v čakalnici. Način obravnave pacientov pred uvedbo triaže je temeljil na določitvi vrstnega reda pregleda glede na čas prihoda na INP. Vrstni red pregleda je večinoma

določal zdravnik, ki se je subjektivno odločal, katerega bolnika bo pregledal prej. Možnost opazovanja bolnika je bila omejena s številom postelj v opazovalnici in z velikostjo čakalnice, kjer so bili bolniki, za katere je bilo ocenjeno, da med obravnavo ne potrebujejo bolj neposrednega nadzora. Ob prihodu je bolnik po oddaji napotne dokumentacije na začetek pregleda čakal v čakalnici, možnosti nadzora nad stanjem čakajočih bolnikov pa ni bilo. Uvrstitev pacienta v čakalno vrsto na podlagi napotne diagnoze, ki načeloma ni natančno vezana na klinično prioriteto, ne omogoča zanesljivosti

in predstavlja tveganje, da med množico spregledamo paciente, ki potrebujejo takojšnjo obravnavo.

Zaradi velikega števila pacientov, novih načinov zdravljenja in pričakanj pacientov, da bodo hitro in kakovostno oskrbljeni, je bila triaža kot kompleksen proces za varno vodenje pretoka pacientov nujna. Ob tem je treba povedati, da triaža ni namenjena postavljanju diagnoz in ne temelji na domnevni ali napotni diagnozi, temveč na trenutni prizadetosti pacienta oziroma potencialni ogroženosti, saj so lahko pacienti z enako diagnozo različno prizadeti.

Vpeljevanje triaže smo se lotili v dveh fazah. V prvi fazi smo opravili nujno potrebne prostorske spremembe, ki nam omogočajo triažo. V obstoječem objektu smo dosedanjo čakalnico premestili v skupno avlo Klinike za interno medicino. Dosedanja čakalnica je postala prostor za opazovanje bolnikov, kjer je tudi prostor za triažo. Triažo za zdaj izvajamo v dveh izmenah. Glede na manjše število prihodov bolnikov ponoči, poskušamo takrat preglede bolnikov izvajati sproti. Ko bo število primerno izobraženih medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov ustrezno, bomo izvajanje MTS razširili na 24 ur na dan in vse dni v letu.

Življenjsko ogroženi in nepomični pacienti še vedno vstopajo v INP skozi dosedanji vhod neposredno v prejšnjo čakalnico, ki smo jo preuredili v triažni prostor in opazo-

valnico ter vanjo namestili dodatne postelje. Če bolnika spremlja zdravnik, ga preda neposredno zdravniku, ki je zadolžen za INP. Če bolnika ne spremlja zdravnik (npr. bolnika pripelje reševalno vozilo brez spremstva zdravnika), poteka predaja bolnika preko triažne sestre. Vhod, skozi katerega so doslej vstopali vsi bolniki, namenjeni v INP, je čez dan namenjen samo za urgentne in nepomične bolnike, vsi drugi pa vstopajo skozi glavni vhod stavbe Klinike za interno medicino, kjer je urejena nova čakalnica za INP. V čakalnici je sprejemnica, v kateri je triažna medicinska sestra, ki ji bolnik odda napotnico. Takoj, ko je možno, triažna medicinska sestra opravi triažni postopek. V čakalnici je plakat, ki prikazuje triažno shemo z dopustnimi čakalnimi dobami in monitor, ki prikazuje dejansko čakalno vrsto in naslednjega bolnika, ki je predviden za pregled. Vrstni red obravnave bolnikov določa triažna medicinska sestra, bolnik pa pride v ambulanto z izmerjenimi vitalnimi funkcijami, nastavljenim intravenskim dostopom in posnetim EKG. V nekaterih primerih triažna medicinska sestra bolniku po vnaprej določeni shemi odvzame kri za laboratorijske preiskave.

Z uvedbo triaže poskušamo slediti številu bolnikov, ki so napoteni na INP, in vedno bolj kompleksnim stanjem bolnikov, ki jih obravnavamo na INP. Za zagotavljanje bolj optimalne obravnave bomo dodatne spremembe načina obravnave bolnikov izvajali tudi v prihodnje.

Amadeus Lešnik, Andrej Markota

Foto: arhiv UKC Maribor

ROČNODELSKI KROŽEK PIKAPOLONICE PRI DU LOVRENC NA POHORJU

4. 10. 2018 je 31 ročnodelk Pikapolonice pričelo z rednim delom v naši osnovni šoli.

Od 19.-21. 2018 smo sodelovale na mednarodni razstavi vezenja v Velenju.

Od novembra 2018 pa do marca 2019 smo vodile na naši osnovni šoli krožek za osnovnošolce, kateri so sodelovali tudi na naši končni razstavi v mesecu maju 2019.

Vmes smo redno obiskovale ročnodelske razstave drugih

krožkov.

14. maja 2019 smo se udeležile medgeneracijskega srečanja ZDUS-a v Ljubljani. Naše članice Truda Prapertnik, Horvat Marjeta, Perklíč Marjana z učenkama Vajs Maja, Vajs Janja smo imele delavnico v različnih tehnikah ročnega dela.

Smo edini krožek ki že 9 leto učimo naše učence v ročnodelskih spretnostih na naši šoli. Za to gre zahvala ravna-

teljici OŠ g. Mariji Osvald Novak in likovni pedagoginji g. Ireni, ki nas podpirata in vzpodbujata to dejavnost. Naša redna letna razstava je bila od 31. 5. 2019 do 2. 6. 2019, bila je zelo dobro obiskana.

Tako smo zasluženo odšle na »delovne počitnice« in se zopet srečamo in pričnemo v mesecu oktobru 2019, ter pripravljamo na naše nove razstave in nove izzive.

Marjana Perklič

ZELIŠČA SO NAŠ DELAVNI IN PROSTI ČAS ...

**»Človek mora dokončati delo, ki ga narava ni dopolnila«
(Miguel Serrano)**

Zeliščarke in zeliščar že vrsto let dopolnjujemo, kar nam ponuja narava. Vse to pa uporabljamo v prehrani, pri zdravljenju, odišavljanju, okraševanju, čiščenju, v kozmetiki ...

Bučni, vrtni, travniški, čičerikin in mnoge druge namaze ter sokove bezga, vrtnic, mete, bazilike, melise, vam na prireditvah ponujamo članice in član zeliščarskega krožka Srčna moč Lovrenc na Pohorju. Ob vsem tem pripravljamo še sirupe, tinkture, macerate, mazila, labele. Skrbno nabrana in posušena zelišča sestavljamo po učinkovinah v različne čajne mešanice.

Z delavnicami sodelujemo v osnovnih šolah, domovih starostnikov, z gasilsko zvezo, Mariborsko knjižnico in raznimi društvi v kraju in zunaj njega. Skrbimo za zeliščno gredo pri Čebelarskem domu. Udeležujemo se raznih predavanj in delavnic.

Na Inštitutu za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije smo si ogledali Vrt zdravilnih in aromatičnih rastlin, ki je bil oblikovan v okviru evropskega projekta ITP Zeliščarska dediščina. Namen projekta je razširiti pridobivanje zdra-

vilnih rastlin v Sloveniji v obseg, da bi slovensko tržišče uporabljalo lastna zelišča in da bi se za izdelke prehrane in farmacevtske industrije uporabljale lokalno predelane surovine.

Z vsem pridobljenim znanjem želimo z zelišči znova navezovati tesnejši stik z naravo in to znanje predajati mlajši generaciji.

*Predsednica krožka,
Vera Goričan*

NAJLEPŠI TRENUTKI

Kaj je čas? Nekaj kar ves čas lovimo, pa nikoli ne ujame-mo? Pomembno občutenje časa so naši spomini, ki pa se skupaj z nami spreminjajo. Pravijo, da je spomin luk-njičast kot švicarski sir in se nanj ne da zanesti. Spomini niso dokumentarni posnetki, ampak odražajo naše trenutno razpoloženje in položaj, v katerem smo se znašli. Potovanje v preteklost vpliva tudi na naše sedanje in prihodnje odločitve, brez spominov ne bi bili to kar smo, in prav s pomočjo spomina se nam zdi, da vidimo čas. Občutimo pa predvsem trenutke, zato bi se morali naučiti uživati v najlepših trenutkih danes in tukaj. In v drobnih stvareh. V sebi bi morali poiskati tisto v čemer uživamo in nas napolni z veseljem in smehom. In v drobnih stvareh. V sebi bi morali poiskati tisto, v čemer uživamo in nas napolni z veseljem in nasmehom. Mi upokojeenci iz Rib-nice in Lovrenca že vrsto let, menim, da jih je čez 20

let odhajamo skupaj na letovanje v hotel Delfin v Izolo. Naša druženja ostajajo nepozabna iz leta v leto so bolj prijateljska. Ko se odpravljamo na letovanje si želimo lepega vremena, to nam vsako leto ustreže z veliko mero sonca in toplih dni, privoščimo si nekaj počitka, zabave in odkrivanja vedno kaj novega. Veseli pa smo, da se nas letovanja udeleži vedno več članov, tako smo letos zapolnili vse sobe, ki smo jih imeli rezervirane. Tako si želimo tudi v letu 2020. Vse naše najlepše trenutke in doživetja zabeležimo v knjigo spominov, ki jih radi obujamo, ko čakamo na prihodnje druženje.

Ob koncu vam želim: naj vam leto 2020 teče mirno in varno brez notranjih viharjev.

*Društvo upokojeencev Ribnica:
Ana Mithans*

KRITIKA g. FRANCA LADINEKA

Spoštovani!

Vsa pretekla leta sem, kot dopisnik časopisa Upokojenec, obravnaval lokalno občinsko problematiko. Letos sem želel prekiniti to sodelovanje, vendar je bilo vodstvo Društva upokojencev preveč vztrajno. Ker sem o dogajanju na Občini premalo obveščen, sem se odločil, da napišem nekaj kritičnih misli o našem cerkvenem občestvu.

Pri vsaki menjavi duhovnikov v naši fari se sproži plaz govoric in tudi tokrat ni bilo drugače. Skozi vso lansko in letošnje leto poslušamo govorce o odhodu gospoda župnika Damjana Mlinariča. Sprožajo jih seveda posamezniki, ki si zares želijo, da bi odšel. Ene moti dejstvo, da ima preveč dvignjeno glavo, druge, da uporablja pri pridigah preveč mašil, da prevečkrat omenja svoje lastno spreobrnitev, spet tretje, da je premalo prisoten v župniji in zapravlja naš denar za razna potovanja in romanja in še bi lahko našteval.

Poudarjam, ne želim biti župnikov advokat, zagotovo ima tudi on človeške napake, vendar je zanimivo, da je med kritiki veliko ljudi, ki cerkvenega praga še niso prestopili. Želim spomniti na dejstvo, da niso daleč časi, ko tudi lovrenška župnija ne bo imela svojega stalnega duhovnika. Ni skrivnost, da sem bil v letih od 1969 do 1973 študent teologije. Takrat nas je bilo v prvem letniku med trideset in štirideset študentov. Koliko pa se jih danes odloči za ta poklic? Celotna Štajerska letno premore morda štiri novomašnike. Zato je toliko bolj pomembno, da so posamezniki v župniji pripravljeni žrtvovati svoj prosti čas za pomoč, kot pevci, delivci obhajila, ministranti, ključarji, vero učitelji itd. Pa tudi te ljudi kritiziramo in iščemo pri njih dlako v jajcu. Seveda ni nihče popoln, to pa še ne pomeni, da se zato ne trudi.

Glede pripomb, ki se nanašajo na gospoda župnika, naj pojasnim, da ne zapravlja župnijski denar, še posebno ne denar posameznikov, ki nič ne prispevajo. Ali je res mogoče, da verjamemo, da fakultetno izobražen človek nima pravice do svojih lastnih finančnih sredstev, ki so strogo ločena od župnijskih sredstev, in da z njimi ne more razpolagati po lastni presoji? Glede življenjske

zmage, ki jo je dosegel gospod Damjan v mladih letih, ko je drogi rekel »ne«, pa velja za vzgled vsem tistim, ki to poizkušajo, pa naj si bo to v alkoholizmu, ki ga je v naši župniji največ, ali tistim, ki se borijo proti vsem drugim vrstam zasvojenosti. In kaj želi župnik z izpostavljanje lastnega primera povedati? To, da je vse mogoče, še posebej z božjo pomočjo. Ali je to kaj slabega? Zdrava kritika je seveda vedno dobrodošla. S kritiziranjem vse vprek pa delamo predvsem škodo župniku in tudi sebi. Veliko bolje je moliti za nove duhovne poklice in dobre duhovnike, ki so v tej materializirani družbi pripravljene svoje življenje posvetiti bogu in ljudem, ki so potrebi pomoči. Vsak četrtek, praviloma ob 17. uri poteka v farni cerkvi molitvena ura za te namene. Vljudno vabljeni, s tem bomo najbolj pomagali duhovnikom, ki opravljajo zahtevni in manj cenjen poklic.

Svoj prispevek zaključujem s predlogom, ki morda ne bo vsem všeč, pa nič zato, saj je samo moj osebni predlog. Že pred časom sem nehal hoditi na pogrebe, v kolikor ne gre za ožje sorodstvo. Udeležim se običajno le sv. maše. Zakaj? Moti me navada, ki se je razpasla v naši župniji (verjetno nismo edini), da moški v sprevedu na glas klepečejo, tudi smeh je občasno prisoten. Ko krene spreved v cerkev, naredijo moški pred cerkvijo špalir in naenkrat pred tabo ni več nikogar in tako izpade, da si ožji sorodnik pokojnika. Zakaj špalir? Da moška populacija v večini lahko ostane pred cerkvijo ali pohiti k Jelenu. Opazoval sem pogrebce pri Jelenu (osebno nisem bil na pogrebu). Največji problem je bil, ali lahko naročijo še eno pivo. Ker smo v moderni dobi, bi bilo to rešljivo z brezžično povezavo cerkev – kava bar!?

Zato predlagam, da žalujoči naročajo mašo po pogrebu. Pri tej maši bodo sodelovali sorodniki in tisti, ki so izgubili drago osebo in jim sv. maša tudi nekaj pomeni in jim ne predstavlja nujno zlo in zapravljanje časa. Pa brez zamere, če sem koga prizadel.

Vsem želim blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto.

*Lovrenc na Pohorju, oktober 2019
Upokojenec, Franc Ladinek*

KOLOFON

Uredili: Olga Črešnar, Žan Črešnar,

Lidija Benkič, Marija Perklič

Jezikovni pregled: mag. Blanka Kovačec, prof. slov. j. in soc.

Oblikovanje in tisk: UPRINT d. o. o., Limbuš

Naklada: 300 izvodov

december, 2019

PILATES V LOVRENCU ŽE 10 LET

Pilates vadba je postala za nas, ki se je udeležujemo, že kar nekakšen način življenja. Počutimo se bolje in naše druženje je prijetno.

Članic nas je že skoraj 50, naša vaditeljica pa je ga. Mirica Rutnik, dipl. fizioterapevtka iz Ruš, kjer izvaja še manualno terapijo.

Vaje so primerne za vse starosti, spretnosti, moči in seveda za oba spola. To je sistem vaj, ki krepijo mišice telesa, izboljšajo gibljivost, ravnotežje in držo. Je preventiva pri bolečinah v hrbtenici, izboljšuje prebavo, nauči nas pilates dihanja in sproščanja. Nudi nam tudi pomoč pri inkontinenci. Vaje je potrebno izvajati natančno, zbrano

in po navodilih fizioterapevta. Učinek je večji in nam koristi v vsakdanjem življenju. Skratka, pilates nam ohranja telo gibčno, čvrsto in močno.

Naše druženje ni samo pri vadbi, rade se udeležujemo praznovanj (najdemo razlog), organiziramo si izlete, zaključimo leto z medsebojno obdaritvijo in s kosilom. Skratka, imamo se »fajn«, čutimo pripadnost in to je nekaj, kar se ne dobi ali kupi, vredno pa je veliko.

Prostor za vadbo imamo v Prireditvenem centru v prvem nadstropju. Je zelo primeren, za kar smo občini hvaležne, in upam, da bo tako tudi naprej.

Anamarija Anka Krajnc

NAMIZNI TENIS V LOVRENCU NA POHORJU

Smo namiznoteniška sekcija Jezernik pri DTV Partizan Lovrenc na Pohorju.

Začetek delovanja sekcije sega v pomlad leta 2005. Po otvoritvi Prireditvenega centra smo dobili na razpolago prostor za igranje namiznega tenisa z dvema mizama in kar hitro smo se nekateri posamezniki organizirali in začeli z igranjem. Ker smo bili samouki, smo za pomoč in strokovne nasvete zaprosili g. Pšajda, ki je bil dolgoletni trener mnogih namiznoteniških klubov in se nam je z veseljem pridružil. Kar hitro sta se nam pridružila ga. Milena Pečnik in Manfred Žel, oba sta bila v sekciji zelo aktivna, žal gospoda Manfreda danes ni več med nami. Z izgradnjo večnamenske športne dvorane smo dobili nove prostore in pet miz. Zdaj igramo v novi dvorani, in sicer ob torkih in četrtek od 19.00 do 20.30. Med poletnimi počitnicami, ko je dvorana zaprta, pa še vedno uporabljamo prostor v prireditvenem centru. Na treninge prihaja od pet do deset članov. Najprej igramo posamezno, nato pa še dvojice, za konec pa včasih, v našem žargonu, še »laufarco«. Imamo se lepo, saj združujemo prijetno s koristnim. Smo odprta družba in vabimo krajanke in krajane, da se nam pridružite pri igri z belo žogico. Imamo tudi enotne majice, modre in zelene z natisnjenim znakom in maskoto naše sekcije na hrbtni strani.

V preteklih letih smo se nekajkrat udeležili tudi Friedhelmovega memoriala v namiznem tenisu na Muti. Nekaj let smo tudi z dvema ekipama sodelovali v medobčinski namiznoteniški ligi, v kateri so igrale ekipe Bezene, Bistrice ob Dravi, HE Fale, Ruš, Lovrenc 1 in Lovrenc 2. Ligo

je organizirala Športna zveza Ruše. Za Jezernikove dneve pripravimo tekmovanje v namiznem tenisu za posameznike, včasih pa tudi tekmovanje Namizni tenis malo drugače. Enkrat na leto povabimo tudi kakšno ekipo na prijateljsko tekmo.

Pobiramo tudi članarino in ker imamo zelo skrbno blagajničarko, gospo Mileno, lahko v septembru organiziramo piknik, konec leta pa še večerjo kot zaključek leta oziroma občni zbor. Povabimo tudi partnerje, če pa denarja ni dovolj, ga prispeva vsak udeleženec sam.

Nam je pomembno, da se družimo, hkrati pa tudi nekaj naredimo zase, saj nam obojega v današnjem času še kako primanjkuje.

*Danilo Pačnik,
predsednik NTS Jezernik*

LOVRENŠKE ANEKDOTE

Gorenjsko štajerska narava

Franc je sin gorenjskega očeta in pohorske matere. Dobri znanci ga večkrat hecajo, kako je 'gajc', sklicujoč se na očeta Gorenjca. Franc pa se brani: »Kaj me jezite, ko imam sam s sabo dovolj težav. Moja štajerska narava bi pila 'špricerov' še pa še, gorenjska jih pa plačati noče.«

Računovodja

Franc je bil v računovodski službi skoraj med samimi ženskami. Prijateljem je razlagal, da se je navzel njihovih lastnosti: radovednosti, opravljalivosti, 'štenkanja', zanimanja za skoke čez plot itd. Znanec ga je vprašal: »Ali si začel hoditi tudi na žensko stranišče?«

Dolžniki

Gostilničarka iz spodnjega trga je pogosto stala na pragu. Ko je šel kdo mimo, je vprašala sogovornika (ker je zelo slabo videla!): »Kdo je tisti, ki tamle gre?« Ko je dobila odgovor, je zaključila: »Toti nam je tudi dolžan!« Redkokdo ni bil deležen te pripombe.

Ključar ni ključavničar

Franc je pred desetletji postal cerkveni ključar. Sosed mu je svoje zadovoljstvo izrazil takole: »Franc, ti bi nam pa lahko 'zrihtal' toto pa ono zdaj, ko si postal ključavničar.« Franc mu je pa jezno odgovoril: »Ti si ja 'trotl', jaz sem cerkveni ključar. Sploh pa nisem 'šloser', jaz sem ja učen 'šuošter'!«

Zamenjava bencina in radenske

Miran je bil zelo žejen. Pograbil je najbližjo steklenico radenske in močno potegnil. V steklenici je bil bencin! Zdelo se mu je, da mu gre bencin ven pri ustih, nosu, ušesih in očeh. Prst je vtaknil v usta in bruhal na vso moč. Godbenikom je na vaji povedal dogodivščino. Tone pa mu je dejal: »Kak si ga polomil, da si bruhal. Skočil bi na cesto in malo malo gasa, pa bi imel sto noter!«

Bolniška za ponočnjaka

Zdravnik in Franc sta pri Skačanju skupaj 'lumpala'. Franc se je odločil, da gre domov, ker gre drugi dan v službo. Zdravnik mu je branil, mu kupil še pijače in ga potolažil, da, če ne bo mogel zjutraj vstati in iti v službo, naj pride k njemu po bolniško. Franc se je res drugo jutro pojavil v ambulanti. »Kaj pa ti?« ga je vprašal zdravnik. »Ste pa ja rekli, da naj pridem k vam, če ne bom mogel pravi čas vstati!« »A jaz sem pa lahko vstal!?« mu je zabrusil zdravnik. Franca je postalo sram in je 'zbrisal' iz ambulante. Na stopnicah ga je dosegel zdravnikov glas izpred zadnjih vrat: »Pridi nazaj, ti bom dal bolniško!«

Pasji posluh

Prijateljici sta se vračali s 'šihta' pri Braberju na Rdečem bregu. V samotnem gozdu jima je prišlo na misel, da bi si zapeli čisto po ljudsko: zelo glasno (dretje), ena čez drugo, z močnimi vdihmi sredi pevske fraze. Storili sta tako. Ko sta blizu Dobnika naleteli na 'virta', sta ga radovedni vprašali, če ju je slišal, kako lepo pojeta. Odvrnil je: »Jaz vaju nisem slišal, pač pa je moj pes naenkrat začel tuliti.« Nista se več hvalili, kako lepo pojeta.

Stopnice za navzdol

Jože je 'veršotal' stopnice pri Janezu. Šaljivo ga je vprašal: »Te stopnice so za navzgor, kje boste imeli pa one za navzdol?« Janez je bil raztresen pa mu je v naglici odgovoril: »Viš, na to pa nisem pomislil.«

Note na drugi strani

Na vajah pihalne godbe je trobentač narobe igral. Sosed ga je 'ruknil': »Narobe 'špilaš'!« On pa je snel očala in zarobantil: »Spet mi je žena zamenjala očala. Njena so tako močna, da sem videl note na hrbtni strani in sem zato narobe 'špilal'.«

Franci Bečan

LOVSKI ŠPALIR

*Komaj čakam, da pride nedela,
tej je cajt, ko se na jago gre.
Komaj si nabašem svoj gvir,
že začne se pravi špalir.*

*Zdaj pojdem pa na jago
V tisto grdo grabo,
Ven mi stopijo oči
Pred sabo vidim zajce tri.
Pomerim, pokne, se skadilo je,
zajci so pokazali pete.
Zdaj imam pa ta špalir,
zajci šli so kot hudir.
Zdaj, ko meso mi pred nosom je ušlo,
za večerjo spet zele bo.*

*Od jeze v gostilno jo zavijem,
tam ga precej se nalijem,
ob pozni uri vračam se domov,
takrat pa žena začne svoj lov.*

*Pred vrati je zagrmelo
kot da me trešči strela,
pred njo padem kakor zajca dva,
ko žena svoj strel mi da.*

Avtor: Štefan Tepej

OBČINA LOVRENC NA POHORJU
želi občanom uspešno delo in veliko zdravja
in sreče v novem letu 2020!

Kovaška cesta 60
2344 Lovrenc na Pohorju
tel.: 02/ 671 9583
gsm: 041 / 731 548
fax: 02 / 671 9584
e-pošta: sumer@siol.net

Predelava lesa

ŠUMER s. p.

Nudimo vam: Izdelavo in montažo stenskih oblog, ostrešij ter lesne embalaže
(zaboji za jabolka, palete.)

Cenjenim kupcem želimo veliko uspeha in sreče v novem letu 2020!

GORAZD HODNIK s.p.

Gaberca 2, 2344 Lovrenc na Pohorju

**GRADBENA MEHANIZACIJA IN
PREVOZNIŠTVO**

tel.: 02/ 676 04 91, gsm: 041/ 647 958

**Avtoprevoznništvo, trgovina
in storitve d.o.o.**

Činžat 23 - 2343 Fala - ID za DDV: SI 86388339

KONTAKT:

t: 031-382-008

t: 041-651-517

e: info@hgf.si

- ODKUP / PRODAJA HLODOVINE

- MLETJE LESNE BIOMASE

- PRODAJA LESNIH SEKANCEV

MESARIJA JAVORNIK

Gornji trg 40, Lovrenc na Pohorju

Telefon: 02 /675 1471

Odpiralni čas:

vsak dan od 8. do 13. ure

in v sredo in petek od 15. do 17. ure

Nudimo vse vrste mesa in mesnih izdelkov:

- domače pohorske klobase, - prekajeno meso po klasični metodi
- pohorska zaseka in pašteta, - zelo dobra buteljčna vina,
- ter nekatere vrste prehrambenih artiklov.

Cenjenim kupcem – strankam želimo vesele Božične praznike ter sreče zdravja in veselja
v novem letu 2020.

Direktorica Mojca Osovníkar

STAUBNO MIZARSTVO MONTLES

Ujko Hartman s.p.

Kovaška cesta 46
2344 Lovrenc na Pohorju
tel.: 02 67 67 151, gsm: 041 802 330
e-mail: hartman.vojko@gmail.com

DELOVNI ČAS: ponedeljek–petek: 8.00–19.00
sobota: 8.00–13.00
nedelja in prazniki zaprto

LAURENA, trgovina in storitve, Renata Siker s.p.

Gornji trg 25, 2344 Lovrenc na Pohorju

Telefon: 02 675 22 07 | Gsm: 051 602 890 | Email: laurena@siol.net

www.facebook.com/cvetlicarna.LauRena

FOTO Javornik

www.fotojavornik.si 041 897 946

Jože Javornik, s. p. Ob Radoljni 47 2344 Lovrenc na Pohorju

UREDNIŠTVO GLASILA »UPOKOJENEC«

vam želi prijetno praznovanje, v novem letu pa veliko širokih objemov, toplih občutkov, razigranih trenutkov, spontanij dejanj in sladkih spoznanj!

2020

JANUAR	FEBRUAR	MAREC	APRIL	MAJ	JUNIJ	JULIJ	AVGUST	SEPTEMBER	OKTOBER	NOVEMBER	DECEMBER
1 Sr Novo leto	1 So Ignac	1 Ne Albin	1 Sr Hugo	1 Pe Jože, Praznik dela	1 Po Fortunat	1 Sr Bogoslav	1 So Peter	1 To Tilen	1 Če Julija	1 Ne Dan spom. na mrtve	1 To Marijan
2 Če Makarj	2 Ne Svečnica	2 Po Janja	2 Če Franc	2 So Boris, Dela p. dan	2 To Erazem	2 Če Marija	2 Ne Alfonz	2 Sr Štefan	2 Pe Bogumil	2 Po Dušanka	2 Sr Blanka
3 Pe Genovefa	3 Po Blaž	3 To Marin	3 Pe Ljuba	3 Ne Aleksander	3 Sr Pavla	3 Pe Irenej	3 Po Lidija	3 Če Dora	3 So Terezija	3 To Silva	3 Če Franc
4 So Angela	4 To Andrej	4 Sr Kazimir	4 So Izidor	4 Po Florjan	4 Če Franca	4 So Urh	4 To Dominik	4 Pe Zalka	4 Ne Franc	4 Sr Drago	4 Pe Barbara
5 Ne Simeon	5 Sr Agata	5 Če Janez	5 Ne Vinko	5 To Angel	5 Pe Valerij	5 Sr Marija	5 Sr Lovrenc	5 So Lovrenc	5 Po Marcel	5 Če Zahar	5 So Savo
6 Po Sv. trije Kralji	6 Če Dora	6 Pe Nika	6 Po Viljem	6 Sr Janez	6 So Norbert	6 Po Bogomila	6 Če Ljubo	6 Ne Zaharija	6 To Vera	6 Pe Lenart	6 Ne Miklavž
7 To Zdravko	7 Pe Egiđij	7 So Tomaž	7 To Darko	7 Če Stanko	7 Ne Robert	7 To Ciril, Metod	7 Pe Kajetan	7 Sr Marko	7 Sr Marko	7 So Engelbert	7 Po Ambrož
8 Sr Severin	8 So Janz, Pješ. dan	8 Ne Janez	8 Sr Albert	8 Pe Viktor	8 Po Medard	8 Sr Spela	8 So Miran	8 To Marija	8 Če Brigita	8 Ne Bogomir	8 To Marija
9 Če Julijan	9 Ne Polona	9 Po Frančiška	9 Če Tomaž	9 So Gregor	9 To Primoz	9 Če Veronika	9 Ne Janez	9 Sr Peter	9 Pe Abraham	9 Po Teodor	9 Sr Valerija
10 Pe Gregor	10 Po Viljem	10 To 40 mučencev	10 Pe Mehtilda	10 Ne Izidor	10 Sr Marijeta	10 Po Ljubica	10 Po Lovrenc	10 Če Nikolaj	10 So Danijel	10 To Andrej	10 Če Smiljan
11 So Pavlin	11 To Marija	11 Sr Kristof	11 So Leon	11 Po Žiga	11 Če Srečko	11 So Olga	11 To Suzana	11 Pe Milan	11 Ne Milan	11 Sr Martin	11 Pe Danijel
12 Ne Tatjana	12 Sr Damijan	12 Če Gregor	12 Ne Lazar, Vel. noč	12 To Pankracij	12 Pe Janez	12 Ne Mohor	12 Sr Klara	12 So Gvido	12 Po Maks	12 Če Emil	12 So Aljoša
13 Po Veronika	13 Če Katarina	13 Pe Kristina	13 Po Ida, Vel. pone.	13 Sr Servacij	13 So Anton	13 Po Evgen	13 Če Lilijana	13 Ne Filip	13 To Edvard	13 Pe Stanišlav	13 Ne Lucija
14 To Srečko	14 Pe Valentin	14 So Matilda	14 To Valerij	14 Če Bonifacij	14 Ne Vasilij	14 To Franc	14 Pe Demetrij	14 Po Rasto	14 Sr Veselko	14 So Nikolaj	14 Po Dušan
15 Sr Pavel	15 So Jurka	15 Ne Klemen	15 Sr Helena	15 Pe Zofka	15 Po Vid	15 Sr Vladimir	15 So Marjino Vne.	15 To Nikodem	15 Če Terezija	15 Ne Polde	15 To Kristina
16 Če Marcel	16 Ne Julijana	16 Po Hilarij	16 Če Bernarda	16 So Janez	16 To Beno	16 Če Marija	16 Ne Rok	16 Sr Ljudmila	16 Pe Jadviga	16 Po Jerica	16 Sr Albina
17 Pe Anton	17 Po Silvin	17 To Jerica	17 Pe Rudi	17 Ne Jošt	17 Sr Dofle	17 Pe Aleš	17 Po Pavel	17 Če Frančiška	17 So Marjeta	17 To Gregor	17 Če Lazar
18 So Marjetka	18 To Simeon	18 Sr Edvard	18 So Konrad	18 Po Erik	18 Če Marko	18 So Miroslav	18 To Helena	18 Pe Irena	18 Ne Luka	18 Sr Roman	18 Pe Teo
19 Ne Marij	19 Sr Julijan	19 Če Jožef	19 Ne Leon	19 To Ivo	19 Po Julijana	19 Ne Vincenc	19 Sr Ljudevit	19 So Suzana	19 Po Etbjn	19 Če Elizabeta	19 So Urban
20 Po Bošjan	20 Če Leon	20 Pe Srečko	20 Po Neža	20 Sr Bernard	20 So Silverij	20 Po Marjeta	20 Če Bernard	20 Ne Svetlana	20 To Irena	20 Pe Srečko	20 Ne Julij
21 To Neža	21 Pe Irena	21 So Benedikt	21 To Simeon	21 Če Fabris, Vnebohod	21 Ne Alojz	21 To Danilo	21 Pe Ivana	21 Pe Matej	21 Sr Urška	21 So Marija	21 Po Tomaž
22 Sr Cene	22 So Marjeta	22 Ne Vasilij	22 Sr Leonida	22 Pe Milan	22 Po Ahac	22 Sr Majda	22 So Timotej	22 To Mavricij	22 Če Vendelin	22 Ne Cilka	22 To Mitja
23 Če Rajko	23 Ne Marta	23 Po Jože	23 Če Vojko	23 So Zeljko	23 To Kresnica	23 Sr Branislav	23 Ne Filip	23 Sr Slavojko	23 Pe Severin	23 Po Klemen	23 Sr Viktorija
24 Pe Felicjan	24 Po Modest	24 To Gabrijel	24 Sr Jurij	24 Ne Suzana	24 Sr Janez	24 Pe Kristina	24 Po Jernej	24 Če Nada	24 So Rafael	24 To Janez	24 Ča Eva
25 So Darko	25 To Matija, Pust	25 Sr Gregor	25 So Marko	25 Po Gregor	25 Če Hinko, Dan držav.	25 So Miroslav	25 To Ljudvik	25 Pe Gojmir	25 Ne Darja	25 Sr Katarina	25 Pe Božič
26 Ne Pavla	26 Sr Sergij, Pepelnica	26 Če Maksima	26 Ne Marcellin	26 To Zdenko	26 Pe Stojan	26 Ne Ana	26 Sr Viktor	26 So Justina	26 Po Lucijan	26 Če Konrad	26 So Stefan, Dan samost.
27 Po Janez	27 Če Andrej	27 Pe Rupert	27 Po Marcellin	27 Sr Janez	27 So Ema	27 Po Sergij	27 Če Jože	27 Ne Kozma, Damjan	27 To Sabina	27 Pe Vigilj	27 Sr Jakob
28 To Peter	28 Pe Gabrijel	28 So Janez	28 To Pavel	28 Če Avguštin	28 Ne Hotimir	28 To Zmago	28 Pe Avguštin	28 Po Vencešlav	28 Sr Simon	28 So Jakob	28 To David
29 Sr Franc	29 So Roman	29 Ne Ciril	29 Sr Robert	29 Pe Avgudalena	29 Po Peter, Pavel	29 Sr Marta	29 To Mihael	29 To Mihael	29 Če Ida	29 Ne Radvoj	29 To David
30 Če Martina		30 Po Bogo	30 Če Katarina	30 So Ivana	30 To Emilija	30 Če Julita	30 Ne Roza	30 Sr Sonja	30 Pe Marcel	30 Po Andrej	30 Sr Evgen
31 Pe Janez		31 To Benjamin		31 Ne Angela, Binkošti		31 Pe Ignac	31 Po Rajko		31 So Božefik, Dan refo.		31 Če Silvester